

УДК 910.4:908(477.82)

Алла КОРНІЙЧУК,
заступник директора КЗ «Волинський обласний центр національно-патріотичного виховання,
туризму і краєзнавства учнівської молоді Волинської обласної ради»;
Олег ЧЕРЧИК,
завідувач організаційно-масового відділу КЗ «Волинський обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Волинської обласної ради»

Мандруємо велосипедами

(Маршрути коротких подорожей
Волинською та Рівненською областями)

Автори діляться досвідом дібраних маршрутів коротких подорожей зі стислим описом, які рекомендовано здійснити на велосипедах. Приділено увагу використанню QR-кодів для практичного застосування.

Ключові слова: маршрут, велосипеди, QR-коди.

Alla Korniiichuk, Oleh Cherchuk. Cycling Journeys.

The authors share their experience in selecting routes for short trips with concise descriptions recommended for cycling. Attention is given to the use of QR codes for practical application.

Keywords: route, bicycle, QR codes.

Вивчення рідного краю є важливою складовою патріотичного, екологічного та фізичного виховання молоді. Одним із ефективних і захопливих способів пізнання природи, історії та культури своєї місцевості є велосипедні мандрівки. Поеднуючи активний відпочинок із дослідницькою діяльністю, велосипедні маршрути сприяють формуванню любові до рідного краю, підвищенню рівня фізичної підготовки та розвитку навичок командної роботи.

Велосипедні маршрути розроблено з метою організації змістовних та безпечних подорожей Волинською і Рівненською областями, адже, щоб побачити щось цікаве, не треба їхати далеко. Навіть під час коротких подорожей учасники мають змогу ознайомитися з різноманітними цікавими об'єктами рідного краю – пам'ятками природи, історії, архітектури, культури, місцевими легендами та традиціями. Це поглиблює знання про свою місцевість, формує відчуття приналежності до неї та надихає на збереження й розвиток.

Використавши знання та досвід, ми пропонуємо маршрути з коротким описом, треками та переліком цікавих об'єктів, які ви зможете зустріти на шляху. Завдяки використанню смартфона, QR-кодів та GPS ви не втратите жодної варті уваги місцини та зможете триматись правильного напрямку. Частина маршрутів побудовано за кільцевим принципом, де початок та закінчення сплановано з одного населеного пункту. Є й лінійні маршрути, в яких враховано зручність під'їзду чи виїзду залізничним транспортом, що без проблем можна зробити з велосипедами.

1. З Переспи до Луцька

Маршрут. Переспа – Любче – Кроватка – Березолуки – Підгірне – Романів – Городині – Веселе – Уляники – Іванчиці – Озденіж – Богушівка – Боголюби – Луцьк. (Рис. 1)

1. Початок та закінчення. На початок маршруту можна дістатися громадським залізничним транспортом до зупинки Переспа, закінчення – велосипедом в Луцьку.

2. Протяжність та тривалість. 64 кілометри. Активна частина – 6 годин.

3. Покриття та особливості орієнтування. Маршрут проходить переважно дорогами з малоінтенсивним рухом. Покриття ґрунтове та бруківка.

4. Рекомендований період. Пізня весна – рання осінь.

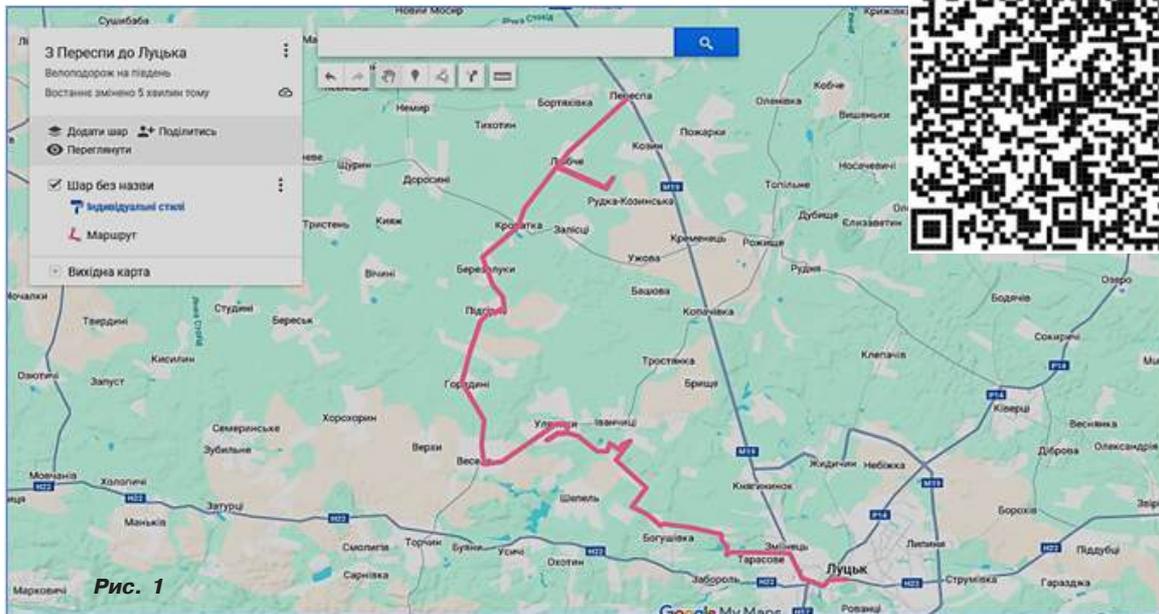
5. Що цікавого:

– панський маєток у с. Любче;

– унікальний об'єкт природно-заповідного фонду – пам'ятка природи місцевого значення «Іванчицька липа» віком біля 350 років в селі Іванчиці;

Методичні публікації

- церква-ротонда Казанської ікони Божої Матері 1885 р. в с. Озденіж;
- гарні краєвиди.

II. 3 Ковеля на Вовчак

Маршрут. Ковель – Зелена – Башова – Літин – Купичів – Вербичне – Оса – Ревушки – ур. Вовчак.

1. Початок та закінчення. Громадським транспортом до зупинки Ковель. (Рис. 2)

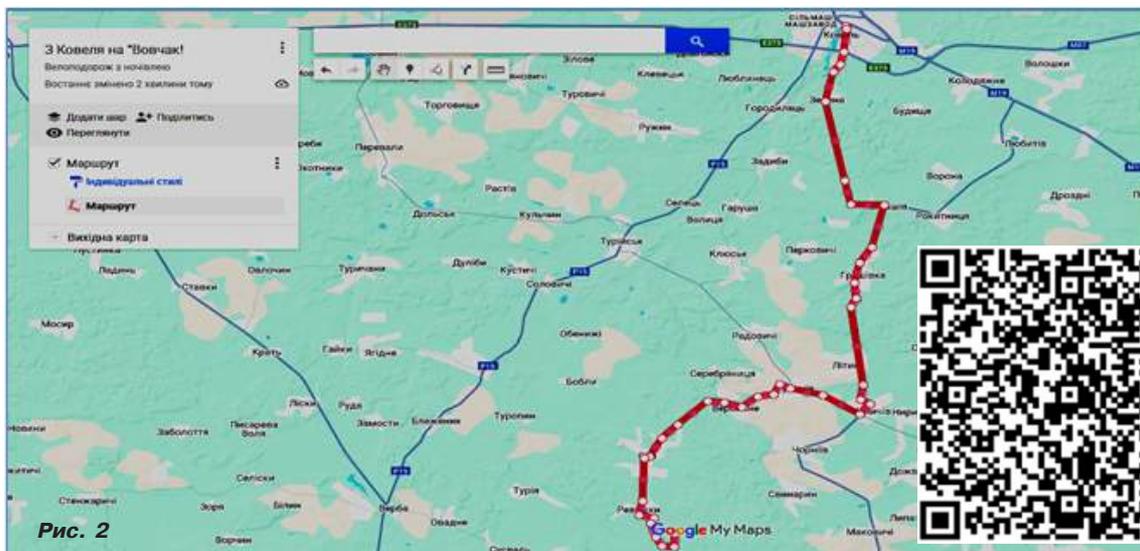
2. Протяжність та тривалість. 51 кілометр. Активна частина – 4 години 30 хвилин.

3. Покриття та особливості орієнтування. Шлях проходить лісовими та гравійними дорогами. Від села Башова до села Купичів та від села Оса до урочища Вовчак – асфальтованими дорогами. Відрізок від села Вербичне до села Оса проходить лісовою дорогою, яка використовується для лісгосподарських потреб та в дощову погоду важкопрохідна.

4. Рекомендований період. Пізня весна – рання осінь.

5. Що цікавого:

- парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Літинський», заснований у XIX ст.;
- костел Святого Вацлава 1912 р., с. Купичів;
- Троїцька цвинтарна церква 1925 р., с. Купичів;
- музей солом'яного мистецтва «Солом'яне диво», музей історії с. Купичів (у місцевій школі);
- братська могила вояків УПА в с. Вербичне;
- Меморіально-історичний комплекс «Вовчак. Волинська Січ» – історичне місце, пов'язане з діяльністю УПА.

III. До Барвінка

Маршрут. Луцьк – Забороль – Антонівка – Усичівські Будки – Торчин – Барвінок – Хорохорин – Кияж – Доросині – Кременець – Копачівка – Луцьк. (Рис. 3)

1. Початок та закінчення. Маршрут кільцевий з початком та закінченням у Луцьку.

2. Протяжність та тривалість. 103 кілометри. Активна частина – 8 годин.

3. Покриття та особливості орієнтування. 85 % шляху проходить асфальтованими дорогами з різною інтенсивністю руху. Між селами Хорохорин та Кияж шлях проходить стежками через ліс.

4. Рекомендований період. Пізня весна – рання осінь.

5. Що цікавого:

- пункт Дуги Струве поблизу селища Торчин;
- Торчинський краєзнавчий музей;
- церква Різдва Пресвятої Богородиці XVIII ст.;
- Завод «Нестле» біля с. Смолигів;
- Закинуте село Барвінок (до 1964 р. Броніславка);
- фермерські поля поблизу с. Хорохорин;
- літописне місто Кияж, перша згадка 1483 р., залишки киязького городища.

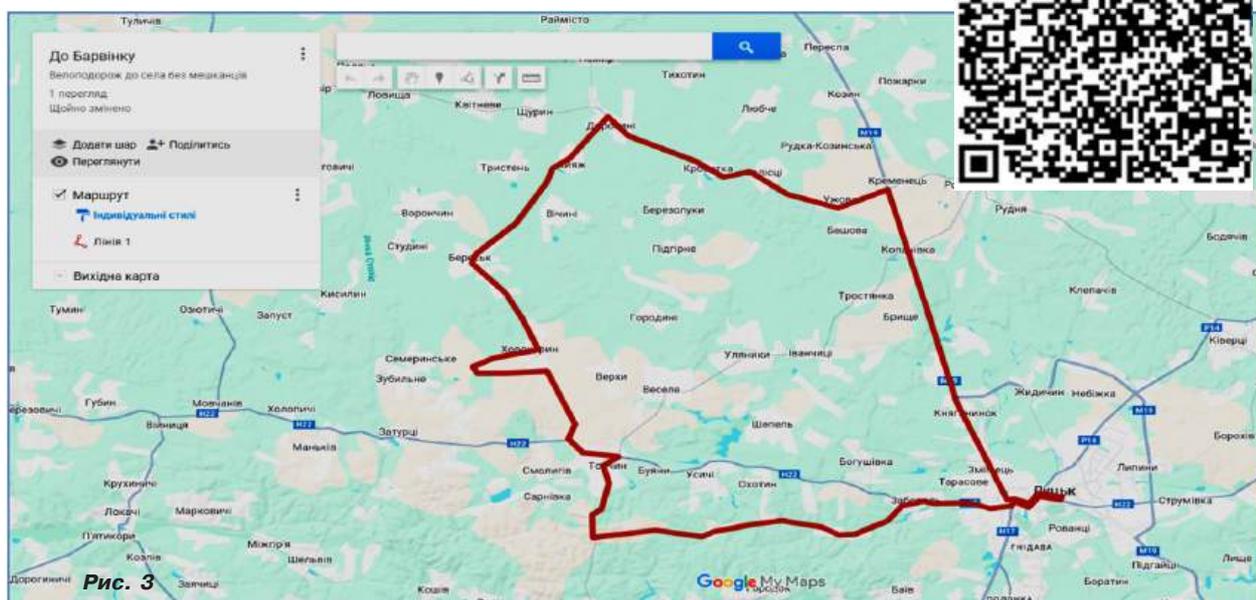

Рис. 3

IV. Озерянське намисто

Маршрут. Погиньки – Гончий Брід – Пересіка – Сушибаба – Озеряни – Новий Двір – Купичів – Літин – Грушівка – Білашів – Зелена – Ковель. (Рис. 4)

1. Початок та закінчення. Залізничним транспортом до с. Погиньки та з Ковеля.

2. Протяжність та тривалість. 58 кілометрів. Активна частина – 5 годин.

3. Покриття та особливості орієнтування. До с. Сушибаба шлях проходить лісовими дорогами та вимагає уважного орієнтування. Ділянка Новий Двір – Зелена – асфальтована дорога з малоінтенсивним рухом.

4. Рекомендований період. Пізня весна – рання осінь.

5. Що цікавого:

- Озерянське намисто – 12 карстових озер, найбільші та доступні для відпочинку озера Пісочне, Щуче, Пересіка;
- флора та фауна озер Пересіка, Сушибаба;
- костел Святого Вацлава 1912 р., с. Купичів;
- Троїцька цвинтарна церква 1925 р., с. Купичів;
- музей солом'яного мистецтва «Солом'яне диво», музей історії с. Купичів (у місцевій школі);
- парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Літинський», заснований у XIX ст.

Методичні публікації

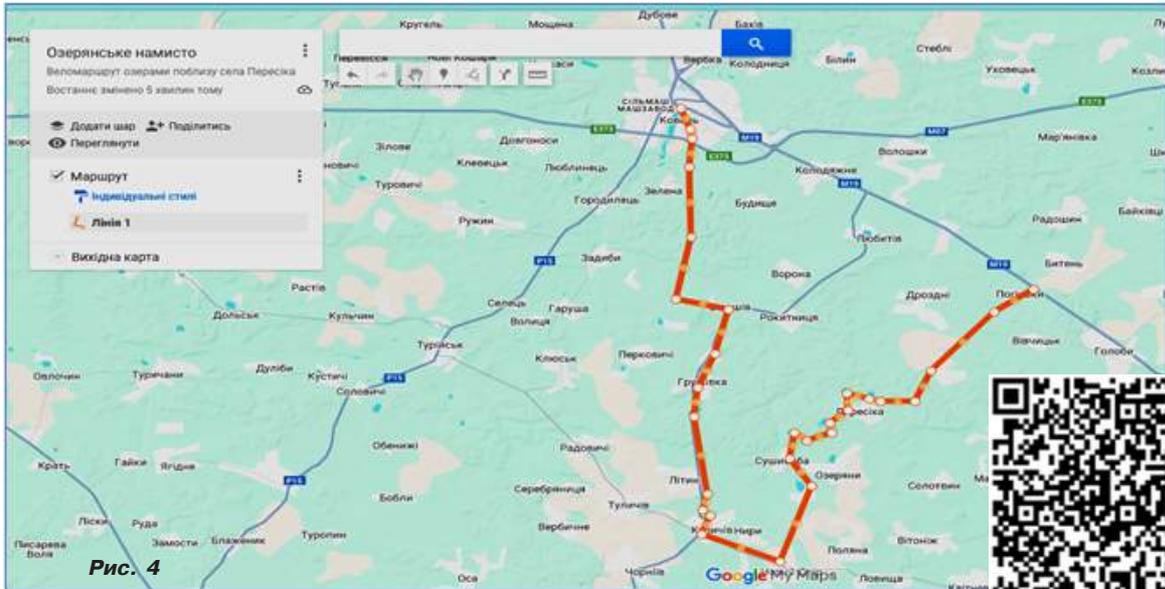

Рис. 4

V. Берегами Стоходу до давньої ґрунтової дороги

Маршрут. Переспа – Мильськ – Берегове – Іванівка – Арсеновичі – Угли – Кашівка – Софіянівка – Череваха – Маневичі. (Рис. 5)

1. Початок та закінчення. На початок маршруту можна дістатися громадським залізничним транспортом до зупинки Переспа, закінчення – в Маневичах.

2. Протяжність та тривалість. 58 кілометрів. Активна частина – 5 годин.

3. Покриття та особливості орієнтування. 40 % шляху проходить польовими ґрунтовими дорогами, решта – бруківка.

4. Рекомендований період. Пізня весна – рання осінь.

5. Що цікавого:

- річка Стохід;
- Замкова гора, с. Іванівка;
- старовинний дзвін у с. Кашівка;
- рекреаційні пункти поблизу с. Софіянівка;
- давня міжнародна ґрунтова дорога;
- озеро Світле;
- Маневицький краєзнавчий музей;
- гарні краєвиди.

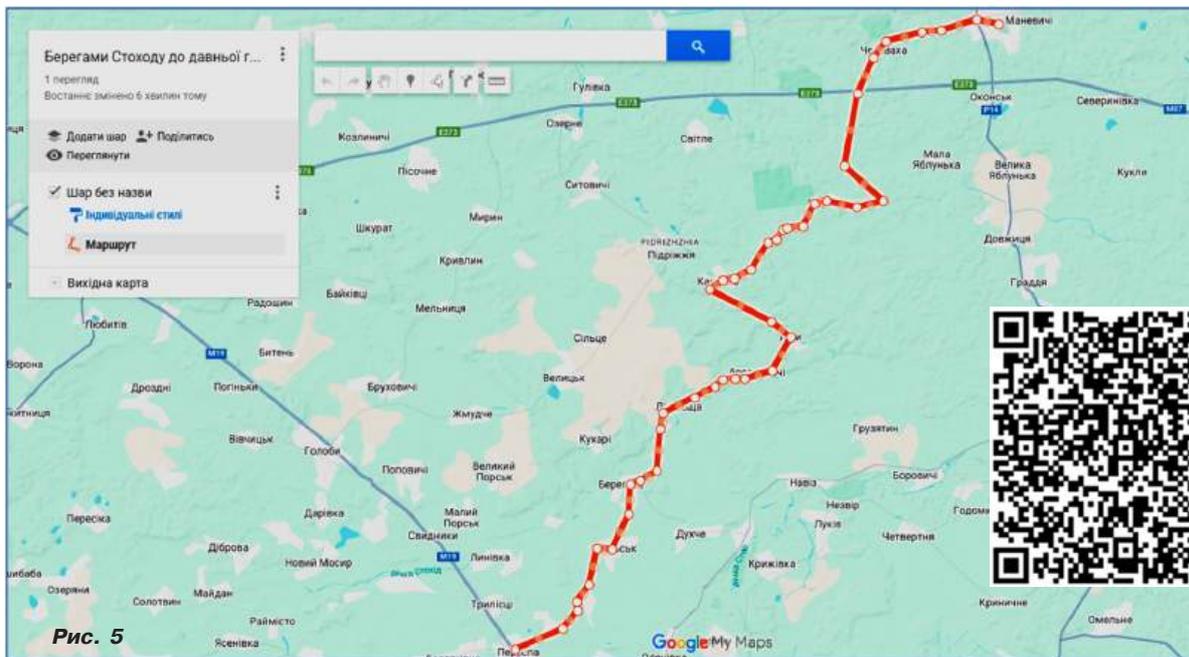

Рис. 5

VI. До Костюхнівки

Маршрут. Маневичі – Вовчицьк – Костюхнівка – Галузія – Прилісне – Маневичі. (Рис. 6.)

1. Початок та закінчення. Маршрут кільцевий із початком та закінченням у Маневичах.

2. Протяжність та тривалість. 48 кілометрів. Активна частина – 5 годин.

3. Покриття та особливості орієнтування. 55 % шляху проходить лісовими ґрунтовими дорогами.

Слід бути уважним при русі дорогою з інтенсивним рухом Прилісне – Маневичі!

4. Рекомендований період. Пізня весна – рання осінь.

5. Що цікавого:

- Маневицький краєзнавчий музей;
- меморіал польських легіонерів, які загинули під час Першої світової війни у 1916 р.;
- Центр діалогу «Костюхнівка»;
- редут Пилсудського;
- озеро Глинське та річка Чернявка поблизу Прилісного;
- гарні краєвиди.

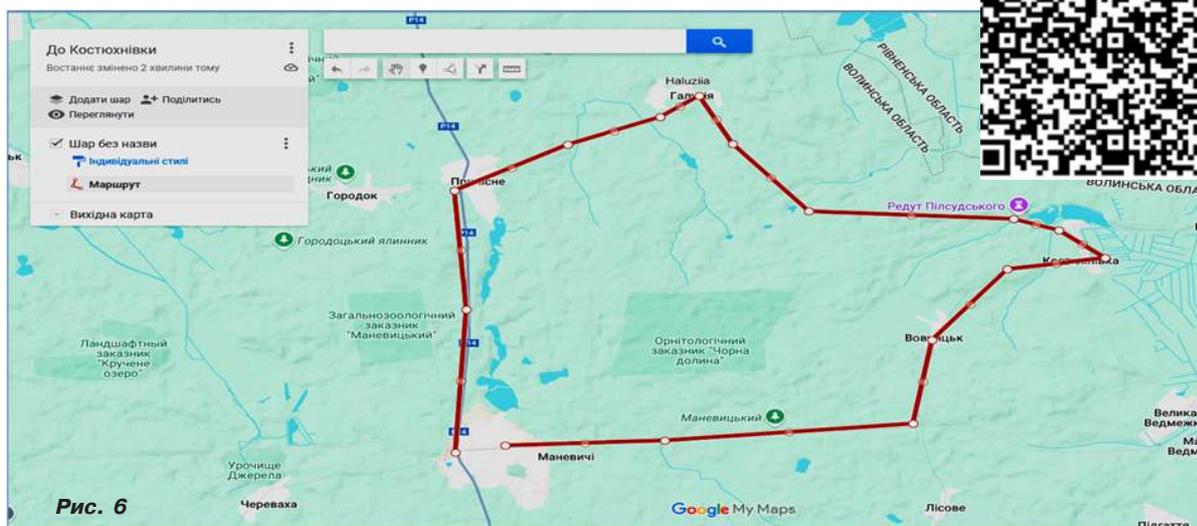

Рис. 6

VII. На Бобли

Маршрут. Ковель – Зелена – Задиби – Гаруша – Обенижі – Бобли – Оса – Вербичне – Туличів – Літин – Грушівка – Білашів – Любитів – Колодяжне – Ковель. (Рис. 7.)

1. Початок та закінчення. Маршрут кільцевий з початком та закінченням у Ковелі.

2. Протяжність та тривалість. 81 кілометр. Активна частина – 7 годин.

3. Покриття та особливості орієнтування. Відрізок від с. Оса до с. Вербичне проходить ліською дорогою, яка використовується для лісгосподарських потреб та у дощову погоду важкопрохідна. Основний шлях проходить асфальтовими дорогами. Слід бути уважним на ділянці Любитів – Ковель.

4. Рекомендований період. Пізня весна – рання осінь.

5. Що цікавого:

- парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Літинський», заснований у XIX ст.;
- братська могила вояків УПА в с. Вербичне;
- загальнозоологічний заказник «Осівський»;
- літературно-меморіальний музей Лесі Українки;
- гарні краєвиди.

VIII. Кукуріки

Маршрут. Ковель – Мощена – Кругель – Смідин – Рудня – Кукуріки – Стара Гута – Галина Воля – Стара Вижівка. (Рис. 8.)

1. Початок та закінчення. На початок маршруту можна дістатися залізничним транспортом до зупинки Ковель, закінчення – у Старій Вижівці.

2. Протяжність та тривалість. 65 кілометрів. Активна частина – 6 годин.

3. Покриття та особливості орієнтування. Маршрут проходить переважно ґрунтовими дорогами з малоінтенсивним рухом, 30 % шляху – дорогою з бруківкою.

Методичні публікації

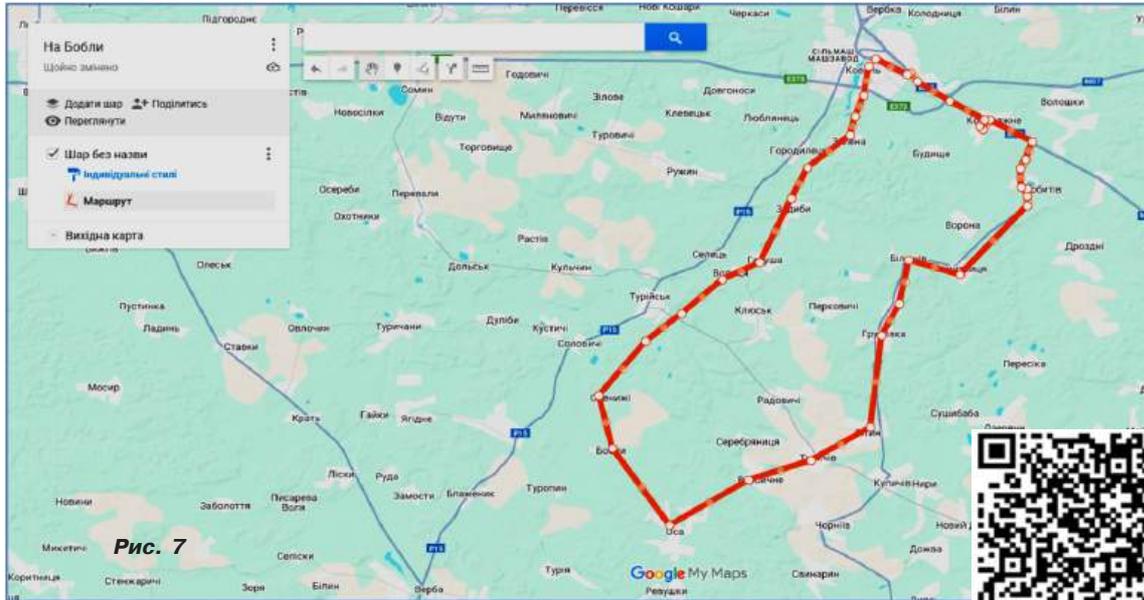

Рис. 7

4. Рекомендований період. Пізня весна – рання осінь.

5. Що цікавого:

- костел Святого Станіслава (XVIII ст.) у Ковелі;
- церква Благовіщення Пресвятої Богородиці (XVII ст.);
- архітектура польських сіл (с. Кукуріки);
- річка Вижівка;
- краєзнавчий музей у Старій Вижівці;
- гарні краєвиди.

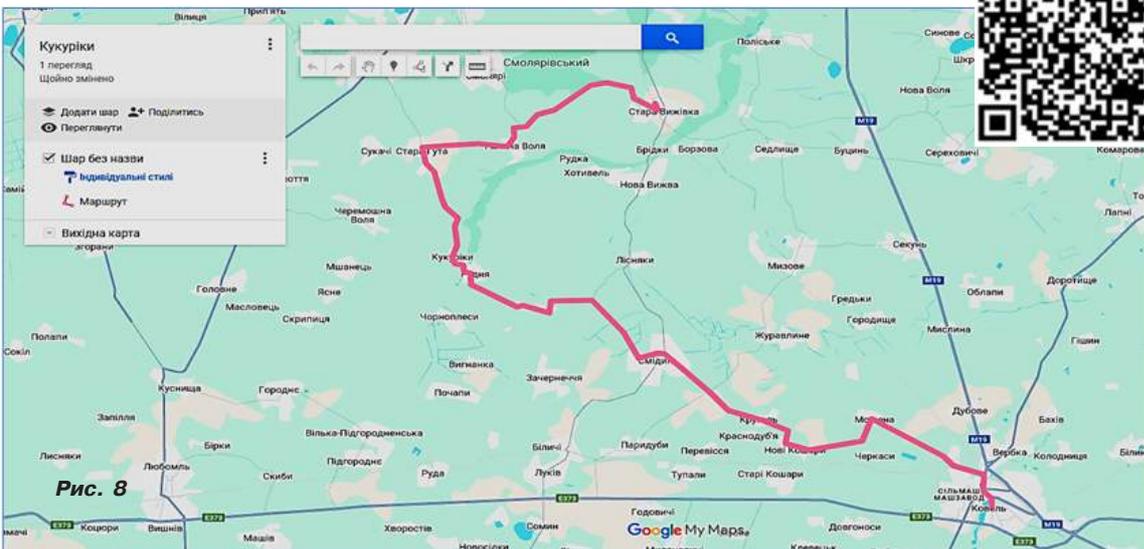

Рис. 8

IX. До озера Кримне

Маршрут. Стара Вижівка – Чевель – Залюття – Кримне – Любохине – Смоляри – Галина Воля – Стара Вижівка. (Рис. 9.)

1. Початок та закінчення. Маршрут кільцевий з початком та закінченням у Старій Вижівці.

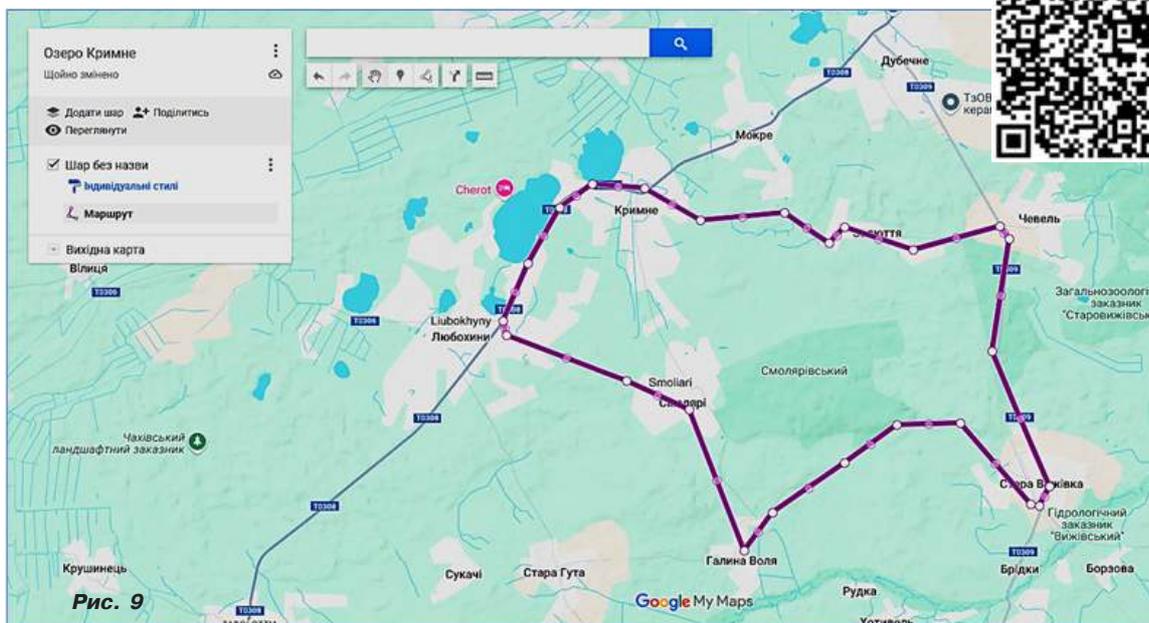
2. Протяжність та тривалість. 45 кілометрів. Активна частина – 4 години.

3. Покриття та особливості орієнтування. Маршрут проходить переважно асфальтовими дорогами з інтенсивним рухом. Слід бути уважним та дотримуватись ПДР! Ділянка Любохине – Смоляри – лісова ґрунтова дорога.

4. Рекомендований період. Пізня весна – рання осінь.

5. Що цікавого:

- дерев'яна церква Різдва Богородиці (1908 р.) у Старій Вижівці;
- краєзнавчий музей у Старій Вижівці;
- Семенова гора – об'єкт археологічної спадщини (стоянка доби мезоліту XII–III тис. до н. е.);
- озеро Кримне – частина національного природного парку «Прип'ять–Стохід»;
- пам'ятник Ганні Бурій у Любохинах;
- дерев'яна Свято-Симеонівська церква (1867 р.).

X. До Берестечка

Маршрут. Брани – Бужани – Миколаїв – Мерва – Піски – Пляшева – Берестечко – Гумнище – Жабче – Сенкевичівка. (Рис. 10.)

1. Початок та закінчення. Громадським транспортом до зупинки Брани, з Сенкевичівки – залізничним транспортом.

2. Протяжність та тривалість. 80 кілометрів. Активна частина – 7 годин.

3. Покриття та особливості орієнтування. Шлях переважно проходить асфальтовими дорогами з малоінтенсивним рухом.

4. Рекомендований період. Пізня весна – рання осінь.

5. Що цікавого:

- найвища точка Волині біля с. Брани (292 м);
- Національний історико-меморіальний заповідник «Поле Берестецької битви» у с. Пляшева;
- Георгіївська церква у с. Пляшева;
- костел Святої Трійці (XVIII ст.) у м. Берестечку;
- Свято-Троїцький собор у м. Берестечку;
- пам'ятка садово-паркового мистецтва у м. Берестечку;
- маєток Катажини Платер;
- річка Стир;
- гарні краєвиди.

XI. До Олики

Маршрут. Лище – Воротнів – Острожець – Малин – Уїздці – Певжа – Жорнище – Чемерин – Олика – Одеради – Покащів – Хорлупи – Романів – Гаразджа – Лище. (Рис. 11.)

1. Початок та закінчення. Маршрут кільцевий із початком та закінченням у с. Лище.

2. Протяжність та тривалість. 64 кілометри. Активна частина – 6 годин.

3. Покриття та особливості орієнтування. Шлях проходить дорогами з різним покриттям.

Методичні публікації

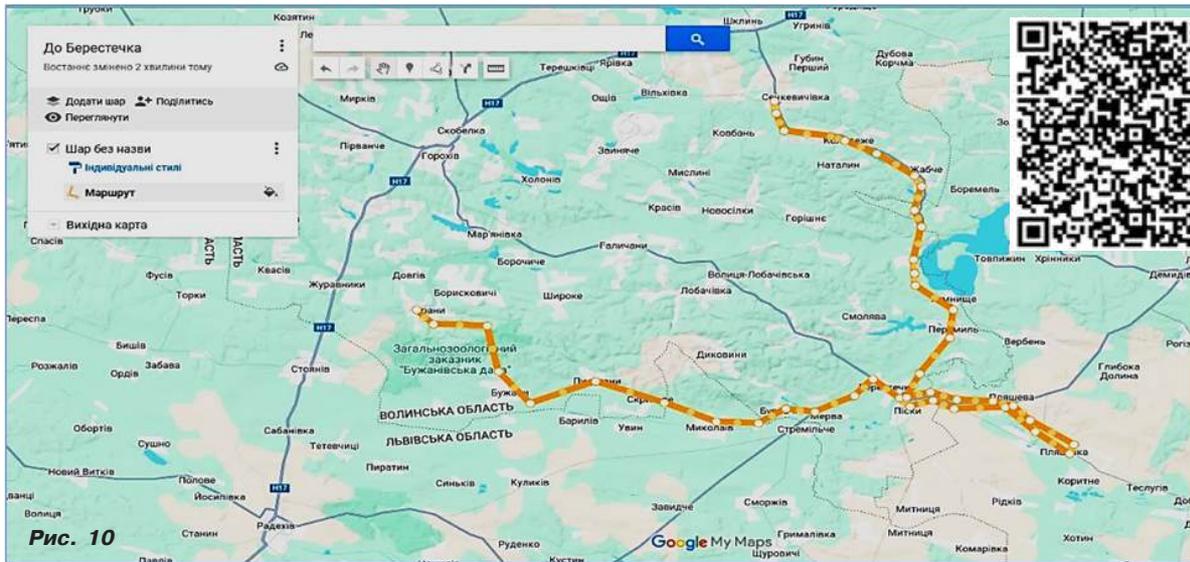
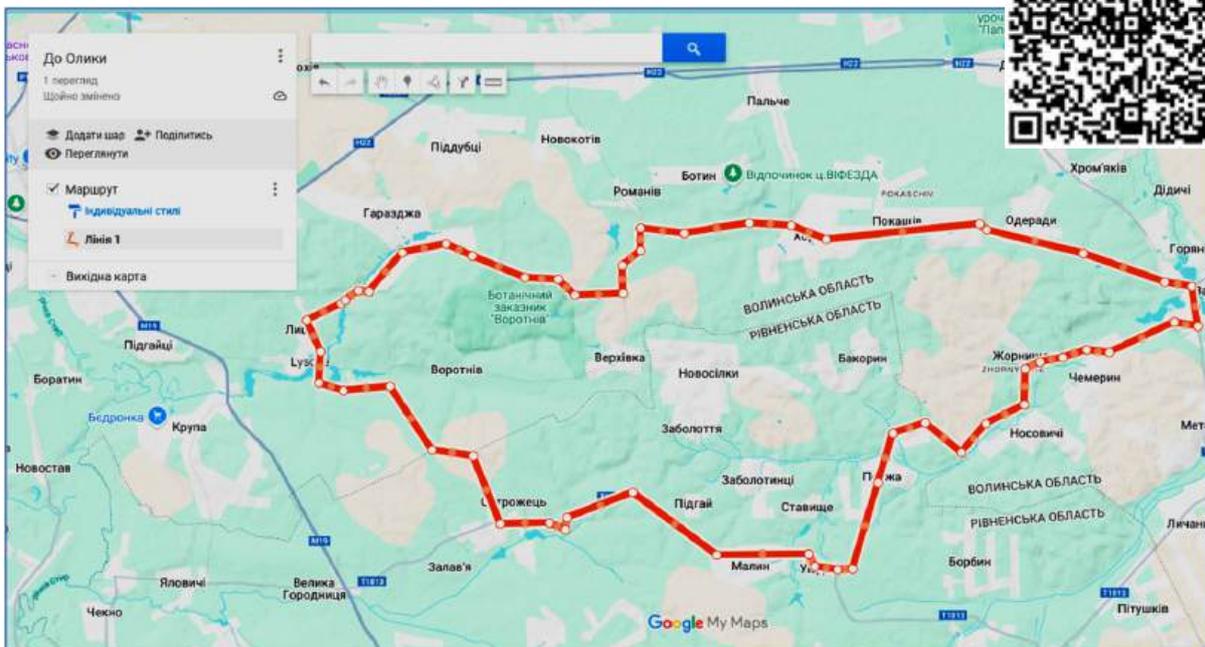

Рис. 10

4. Рекомендований період. Пізня весна – рання осінь.

5. Що цікавого:

- Воротнівський заказник державного значення;
- давній Волинський шлях (трьохсотрічна лісова дорога до с. Лище);
- ставки у Воротнівському лісі та с. Лище;
- давньоруські городища в Острожці;
- палац і парк Ледухівських в селищі Острожець;
- меморіальний комплекс «Малинська трагедія»;
- Олицький замок та культові споруди Олики;
- села південного сходу Волині з давньою історією;
- гарні краєвиди.

XII. Навколо Стиру

Маршрут. Ківерці – Бодячів – Човниця – Суськ – Словатичі – Крижівка – Четвертня – Боровичі – Навіз – Сокіл – Топільне – Рожище. (Рис. 12.)

- 1. Початок та закінчення.** Залізницею до зупинки Ківерці, залізницею з Рожища.
- 2. Протяжність та тривалість.** 72 кілометри. Активна частина – 7 годин.
- 3. Покриття та особливості орієнтування.** Шлях проходить асфальтовими дорогами. Ділянка Четвертня – Боровичі – польова стежка заплавленими луками річки Стир.
- 4. Рекомендований період.** Пізня весна – рання осінь.
- 5. Що цікавого:**
 - мальовничі ландшафти в долині р. Стир і лісові природні комплекси Ківерцівщини;
 - зразковий музей Академіка Михайла Кравчука в Човниці;
 - історичні пам'ятки с. Четвертня;
 - Свято-Успенська церква (XV–XVII ст.), с. Сокіл;
 - городище-замчище (XVI–XVII ст.), с. Сокіл;
 - гарні краєвиди.

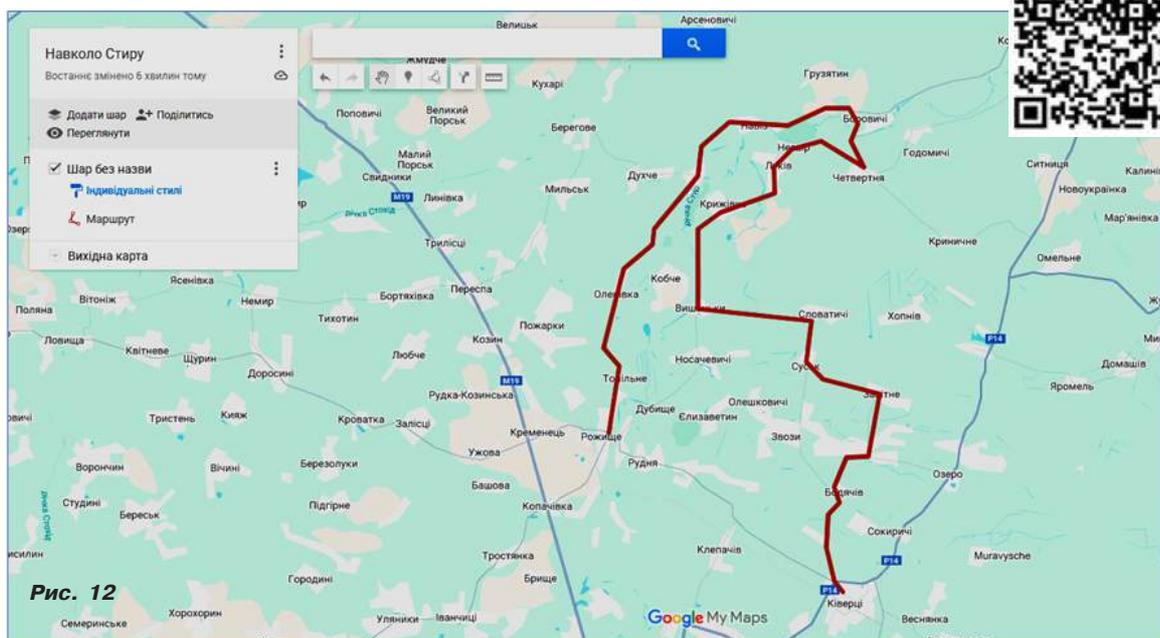

Рис. 12

XIII. Лесиними стежками

Маршрут. Колодяжне – Волошки – Уховецьк – Стеблі – Скулин – оз. Нечимне – Гішин – Бахів – Вербка – Ковель. (Рис. 13.)

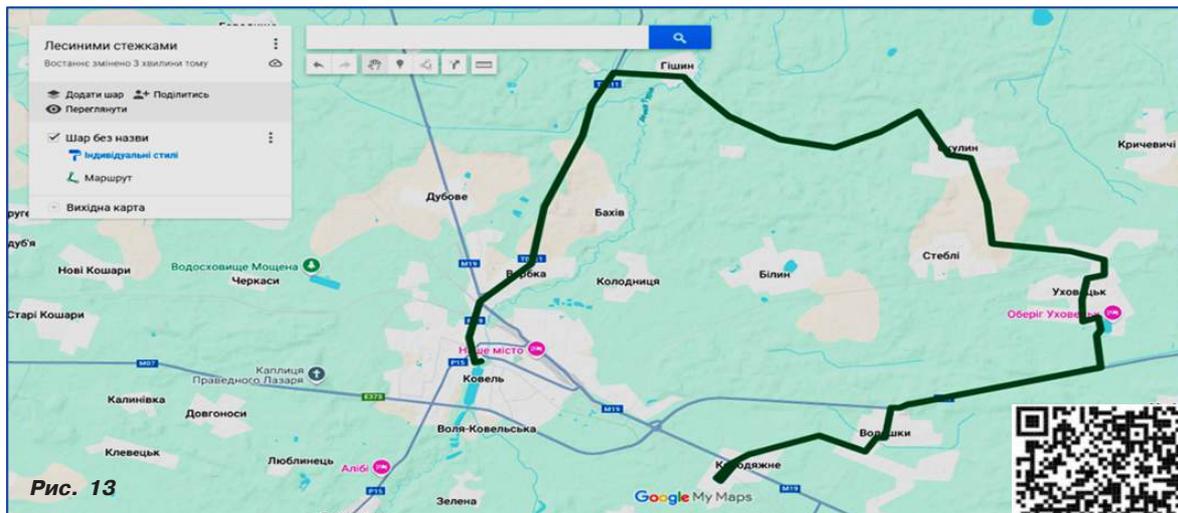
- 1. Початок та закінчення.** Залізничним транспортом до Колодяжного та з Ковеля.
- 2. Протяжність та тривалість.** 47 кілометрів. Активна частина – 5 годин.
- 3. Покриття та особливості орієнтування.** Переважна частина шляху проходить лісовими дорогами і стежками. Ділянка Гішин – Ковель – дорога з інтенсивним рухом!
- 4. Рекомендований період.** Пізня весна – рання осінь.
- 5. Що цікавого:**
 - озеро Уховецьк;
 - озеро Нечимне;
 - річка Турія;
 - Колодяжненський літературно-меморіальний музей Лесі Українки;
 - Свято-Миколаївська церква XVII ст., с. Волошки;
 - дерев'яний костел Святої Анни в м. Ковель (1771 р.);
 - пам'ятник Тарасові Шевченку;
 - гарні краєвиди.

XIV. Навколо Турії

Маршрут. Уховецьк – Кричевичі – Черемошне – Стобихівка – Карасин – Радошенка – Запруддя – Тойкут – Доротище – Гішин – Вербка – Ковель. (Рис. 14.)

- 1. Початок та закінчення.** Залізничним транспортом до Уховецька та із Ковеля.
- 2. Протяжність та тривалість.** 77 кілометрів. Активна частина – 7 годин.

Методичні публікації

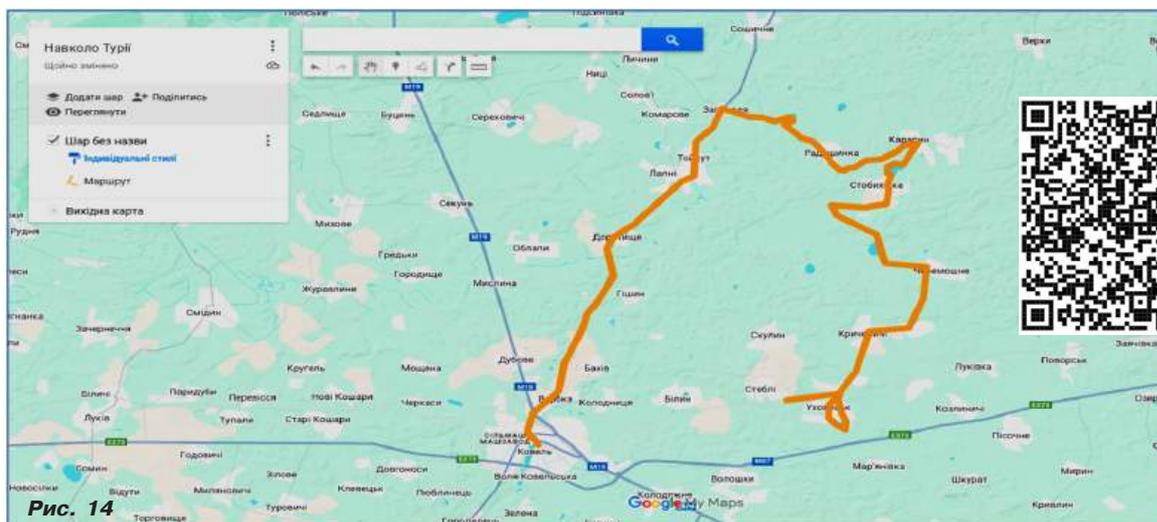

3. Покриття та особливості орієнтування. Переважна частина шляху проходить лісовими дорогами і стежками. Ділянка Гішин – Ковель – дорога з інтенсивним рухом!

4. Рекомендований період. Пізня весна – рання осінь.

5. Що цікавого:

- озера в Уховецьку, Кричевичах, Черемошному, Стобихівці, Карасині;
- церква Різдва Пресвятої Богородиці (1774 р.);
- дерев'яний костел Святої Анни у м. Ковель (1771 р.);
- найбільший пам'ятник Тарасові Шевченку;
- історико-краєзнавчий музей в Уховецьку;
- старий водяний млин у Черемошному;
- річка Турія;
- єврейська капличка та пам'ятний знак на місці розстрілу євреїв у 1942 р. в Тойкуті.

XV. Навколо Стоходу

Маршрут. Майдан – Троянівка – Градиськ – Нова Руда – Малий Обзир – Великий Обзир – Стовбихва – Черемошне – Кричевичі – Уховецьк – Ковель. (Рис. 15.)

1. Початок та закінчення. Залізничним транспортом до Майдану та виїзд із Ковеля.

2. Протяжність та тривалість. 87 кілометрів. Активна частина – 8 годин.

3. Покриття та особливості орієнтування. Переважна частина шляху проходить лісовими дорогами і стежками. Ділянка Уховецьк – Ковель – дорога з інтенсивним рухом!

4. Рекомендований період. Пізня весна – рання осінь.

5. Що цікавого:

- озера в Уховецьку, Кричевичах, Черемошному;
- озеро Хідча поблизу Градиська;
- дерев'яна Михайлівська церква XVII ст. у м. Ковель;
- дерев'яний костел Святої Анни у м. Ковель (1771 р.);
- історико-краєзнавчий музей в Уховецьку;
- старий водяний млин у Черемошному;
- річка Стохід.

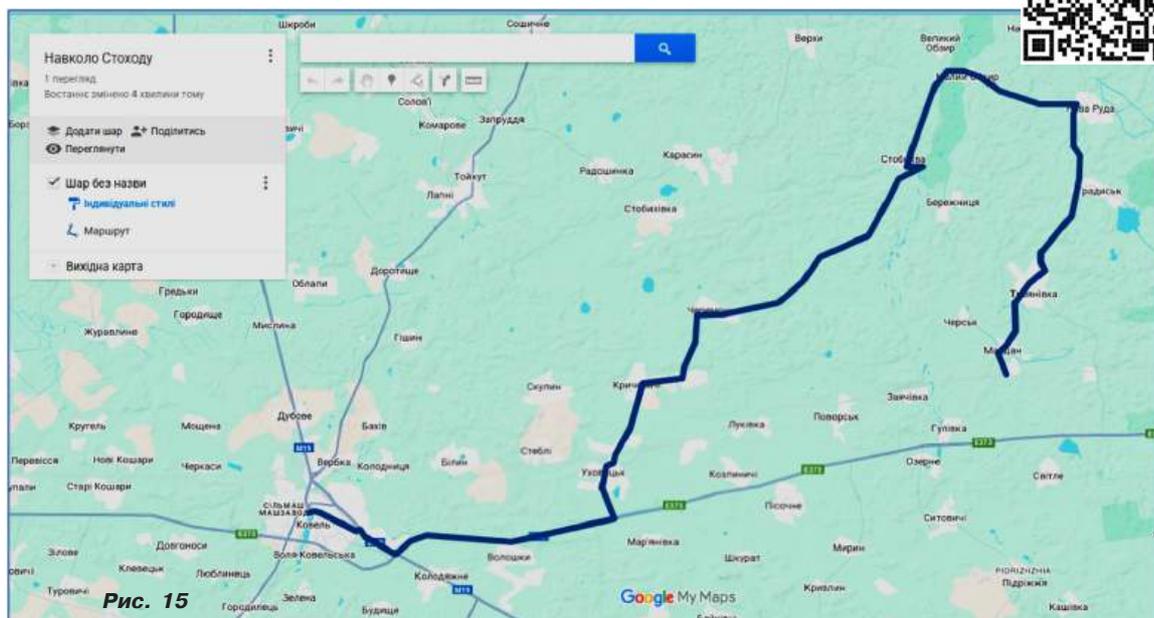

Рис. 15

XVI. Ковельська сотка

Маршрут. Ковель – Колодяжне – Любитів – Грушівка – Купичів – Туличів – Радовичі – Турійськ – Соловичі – Турічани – Перевали – Сомин – Ковель. (Рис. 16.)

1. Початок та закінчення. Маршрут кільцевий з початком та закінченням у Ковелі.

2. Протяжність та тривалість. 105 кілометрів. Активна частина – 10 годин.

3. Покриття та особливості орієнтування. Шлях проходить асфальтовими дорогами з інтенсивним рухом. Ділянка Соловичі – Перевали – ґрунтова польова та лісова дорога.

4. Рекомендований період. Пізня весна – рання осінь.

5. Що цікавого:

- озера в Любитові, Сомині, Соловичах, Турічанах;
- Колодяжненський літературно-меморіальний музей Лесі Українки;
- Троїцька цвинтарна церква 1925 р. в с. Купичів;
- музей солом'яного мистецтва «Солом'яне диво», музей історії с. Купичів (у місцевій школі);
- оленяча ферма «Екопарк Аміла» в с. Радовичі;
- музей ретротехніки у с. Радовичі;
- ділянка Волинського вододільного хребта поблизу с. Перевали;
- гарні краєвиди.

XVII. Клевань – Цумань

Маршрут. Клевань – Голишів – Новожуків – Пересопниця – Білів – Клевань – Руда – Красна – Жобрин – Деражне – Скреготівка – Грем'яче – Цумань – Кадище. (Рис. 17.)

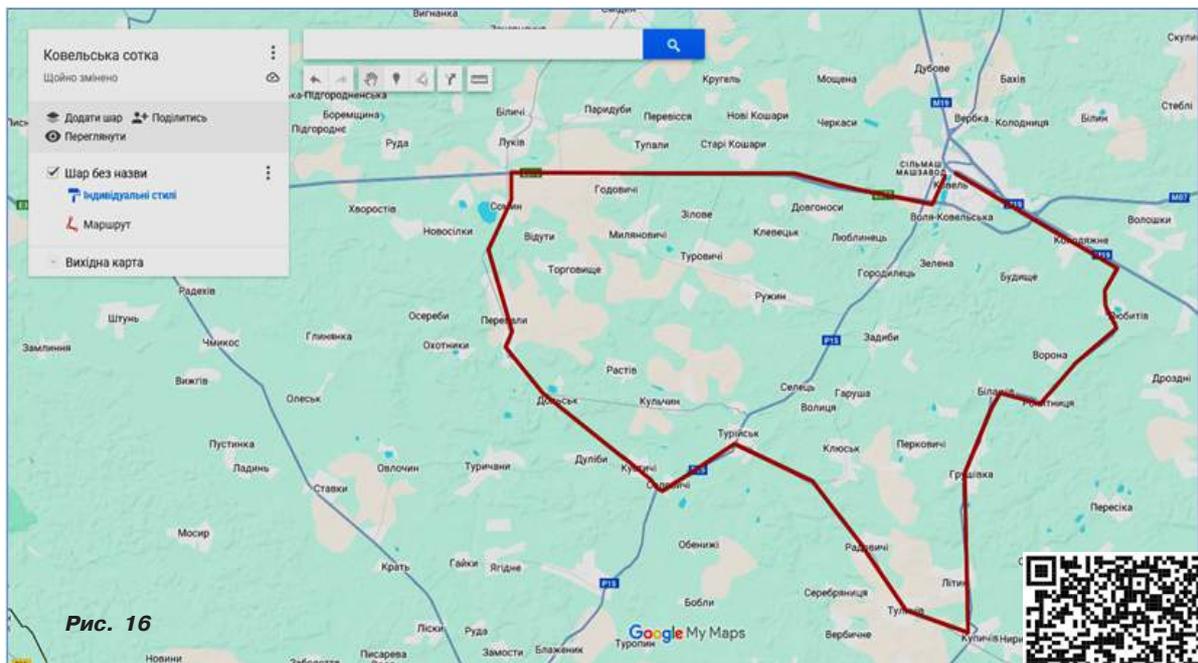
1. Початок та закінчення. Залізничним транспортом до Клевані та з Кадища.

2. Протяжність та тривалість. 61 кілометр. Активна частина – 5 годин.

3. Покриття та особливості орієнтування. Шлях проходить переважно асфальтовими дорогами. Слід бути вкрай уважними при пересуванні та перетині траси Луцьк – Рівне.

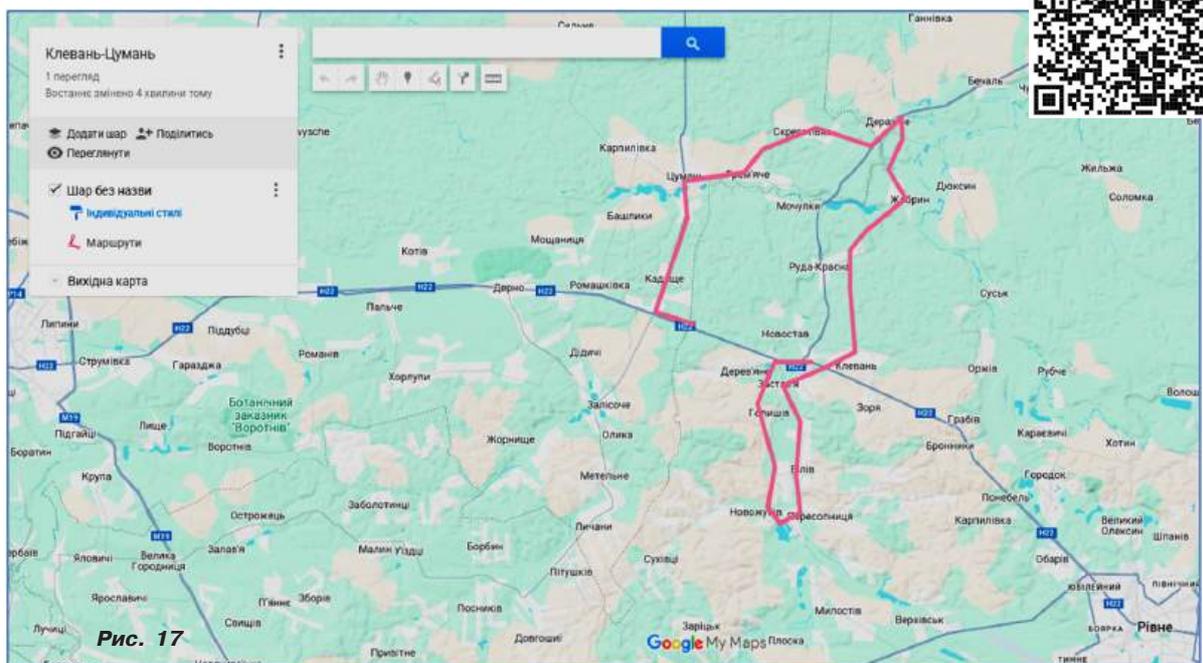
4. Рекомендований період. Пізня весна – рання осінь.

Методичні публікації

5. Що цікавого:

- музей Пересопницького Євангелія;
- давньоруські Жуківське та Білівське городища;
- Клеванський замок;
- Клеванський костел Благівіщення;
- «Тунель кохання» у Клевані;
- Горинські крутосхили;
- місця УПА в Деражному;
- «Безодня» у Клевані;
- гарні краєвиди.

XVIII. Оржів – Клевань

Маршрут. Оржів – Суськ – Дюксин – Деражне – Руда – Красна – Клевань. (Рис. 18.)

1. Початок та закінчення. Залізничним транспортом до Оржева та з Клевані.

2. Протяжність та тривалість. 48 кілометрів. Активна частина – 5 годин.

3. Покриття та особливості орієнтування. Шлях проходить асфальтовими дорогами. Ділянка Руда – Клевань – лісова дорога.

4. Рекомендований період. Пізня весна – рання осінь.

5. Що цікавого:

- «Тунель кохання» в Оржеві та Клевані;
- пам'ятний хрест на місці загибелі Кліма Савури;
- Горинські крутосхили;
- місця УПА в Деражному;
- санаторії «Червона калина», «Пролісок»;
- гойдалка поблизу санаторію «Червона калина»;
- річки Стубла, Горинь;
- Клеванський замок;
- гарні краєвиди.

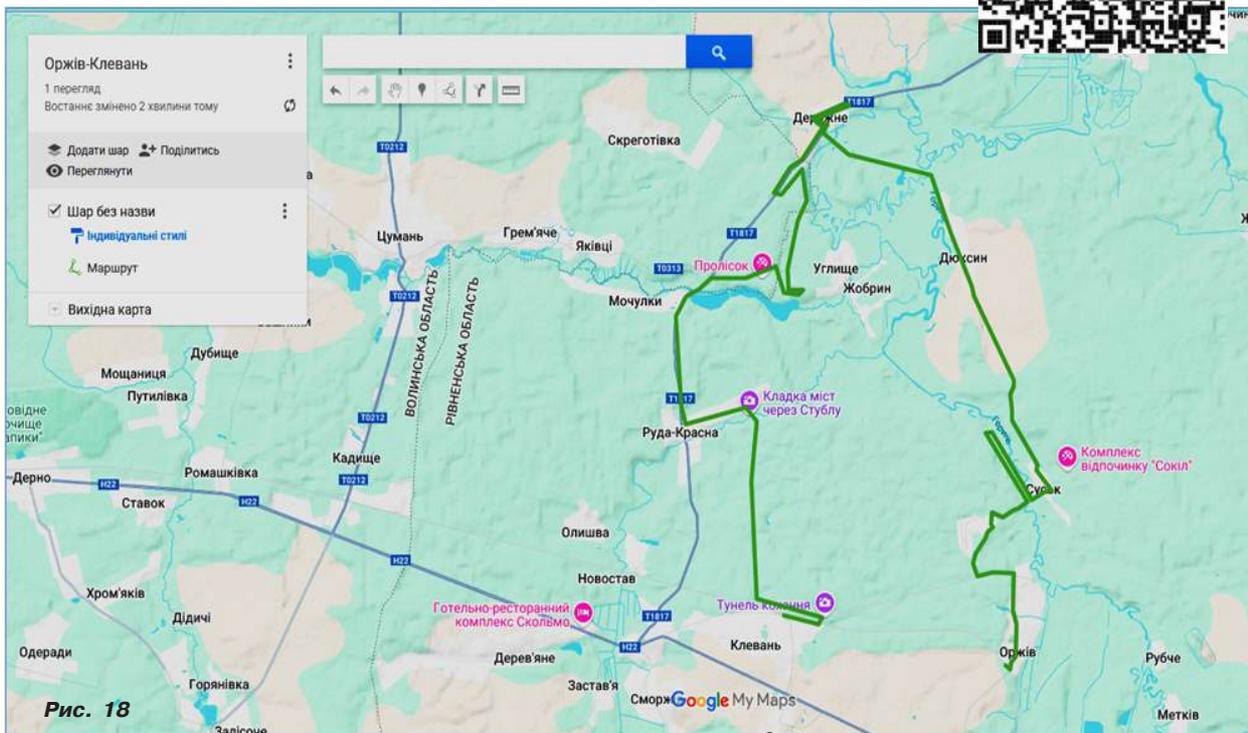

Рис. 18

Використані джерела

1. Державна служба туризму та курортів : метод. рек. щодо організації активних форм туризму. Київ, 2018. 36 с.
2. Навчальна програма з позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку «Велосипедний туризм». URL: <https://cnpvtk.volyn.ua/images/CTSE/Dokumentu/NavchProgramu/2024/Велосипедний%20туризм%202023.docx.pdf>
3. Подорожі Україною під час війни: правила безпеки. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/podorozhi-ukrayinoyu-pid-chas-viyni-pravila-bezpeki>
4. Пришляк В. Велотуризм в Україні : маршрути та поради мандрівникам. Київ : Зелений пес, 2023. 128 с.
5. Туристичні маршрути та екскурсії. URL: <https://cnpvtk.volyn.ua/index.php/napryamki/turizm/pokhodi/interaktivni-pokhodi>
6. Федерація спортивного туризму України : сайт. URL: <http://www.fstu.com.ua/>
7. Центр національно-патріотичного виховання Волині : метод. рек. з організації краєзнавчих походів. Луцьк, 2023. 40 с.